

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 21/2020-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Ficek, advokát s. r. o., Žilinská 14, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Milan Ficek, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sd 121/2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sd 121/2015 porušené boli.

2. [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný nahradiť [REDACTED] trovy konania v sume 640,65 € (slovom šesťstoštyridsať eur a šesťdesiatpäť centov) na účet jeho právneho zástupcu advokátskej kancelárie JUDr. Milan Ficek, advokát s. r. o., Žilinská 14, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti [REDACTED] nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia sťažovateľa

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 21/2020-13 z 15. januára 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sd 121/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 30. júna 2015 podal podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) opravný prostriedok – návrh na preskúmanie

rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. 750 807 6268 z 13. mája 2015, napádajúc jeho správnosť, keďže mu bol zamietnutý nárok na priznanie invalidného dôchodku. Návrh sťažovateľa na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu bol krajskému súdu zo strany orgánu verejnej správy postúpený 27. októbra 2015.

2.1 Sťažovateľ uviedol, že krajský súd bol v napadnutom konaní nečinný od 27. októbra 2015 do 11. júla 2019, keď nariadil pojednávanie vo veci na 18. september 2019.

2.2 Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti ďalej uviedol, že 13. septembra 2019 doručil krajskému súdu návrh na vykonanie znaleckého dokazovania a z dôvodu tohto procesného návrhu požiadal krajský súd o odročenie nariadeného pojednávania. Krajský súd žiadosti sťažovateľa o odročenie pojednávania nevyhovel a 18. septembra 2019 vyhlásil vo veci rozsudok č. k. 8 Sd 121/2015-38, ktorým rozhodnutie správneho orgánu potvrdil.

2.3 Podľa názoru sťažovateľa sa krajský súd vo svojom rozhodnutí relevantne nevyjadril k procesnej aktivite sťažovateľa, pričom rozhodnutie krajského súdu trpelo aj ďalšími vadami, pre ktoré podal sťažovateľ odvolanie.

2.4 Sťažovateľ ďalej uviedol, že „... súd prvej inštancie v danej právnej veci konal s výraznými a nedôvodnými prietiahmi, hoci rozhodovanie sporov týkajúcich sa sociálnych vecí patrí medzi bežnú a pomerne jednoduchú agendu správnych súdov. Okrem toho ani samotná skutková či právna zložitosť veci nemôže byť dôvodom na neprimerané prietahy v konaní...“.

2.5 Sťažovateľ sa domnieva, že z hľadiska posudzovania dĺžky súdneho konania sa v zmysle ustálenej praxe posudzuje súdne konanie až do právoplatného skončenia veci ako jeden celok, a preto ak má vec v súčasnosti rozhodnúť odvolací súd, prietahy v konaní treba posudzovať aj v kontexte predpokladanej dĺžky odvolacieho konania.

3. Na základe skutočností uvedených v ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní na krajskom súde vedenom pod sp. zn. 8 Sd 121/2015 porušené boli. Súčasne sa sťažovateľ domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 15 000 € a náhrady trov konania.

II.

Vyjadrenie krajského súdu, replika sťažovateľa

II.1 Vyjadrenie krajského súdu k obsahu ústavnej sťažnosti

4. V súvislosti s oznámením ústavného súdu o prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie a výzvou ústavného súdu na vyjadrenie sa k obsahu ústavnej sťažnosti zaujal krajský súd stanovisko podaním sp. zn. 1 SprV 71/2020 z 21. februára 2020.

4.1 Podpredseda krajského súdu uviedol, že po vecnej stránke ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k postupu krajského súdu nepovažuje za dôvodnú. Obsahovo vyjadrenie zameralo na vysvetlenie organizácie práce sudcov a personálneho poddimenzovania počtu sudcov krajského súdu, v čom jeho podpredseda vidí hlavnú príčinu toho, že pridelené veci nie je možné rozhodovať v lehotách, v akých by to bolo objektívne potrebné. Podpredseda krajského súdu uviedol, že „... všetky pridelené veci sa vybavujú v poradi v akom boli súdu doručené. Prednostne (zo zákona) sa vybavujú veci zaistenia cudzincov a veci azylové, ako aj návrhy na priznanie odkladného účinku podaným žalobám...“

... V ústavnej sťažnosti sťažovateľ uvádza, že konaní pred Krajským súdom v Bratislave nebolo doplnené navrhnuté dokazovania - znalecký posudok. K tomu poznamenávam, že sťažovateľ takéto doplnenie dokazovania nikdy nenavrhol...“.

4.2 Zároveň podpredseda krajského súdu vyslovil súhlas s upustením od ústneho prejednania ústavnej sťažnosti [§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde].

II.3 Replika sťažovateľa

6. Sťažovateľ reagoval na vyjadrenie krajského súdu replikou zo 6. marca 2020.

6.1 Vo vzťahu k vyjadreniu krajského súdu sťažovateľ v podstatnej časti uviedol, že „... namiesto objektívneho zhodnotenia ohľadom procesnej činnosti krajského súdu sa

vyjadrenie zameriava iba na personálne zmeny na súde a súčasne konštatuje poddimenzovanie počtu sudcov. Ani jedna z týchto okolností však nemôže byť z pohľadu účastníka konania, ktorý sa domáha ochrany svojich práv, relevantným dôvodom na zbytočné prietahy v konaní...

... V tomto smere nemožno pričítať personálny stav na súde na ťarchu účastníka, ktorého legitímny cieľ je odstránenie stavu právnej neistoty prostredníctvom spravodlivého, zákonného a právoplatného rozhodnutia súdu, ktoré musí byť vydané v primeranej lehote...“.

6.2 Vo vzťahu k zmienke krajského súdu o nedoplnenom návrhu na dokazovanie znaleckým posudkom sťažovateľ, pridržajúc sa faktov uvedených v ústavnej sťažnosti, predložil ústavnému súdu doklady preukazujúce návrh na doplnenie dokazovania v napadnutom konaní (potvrdenie o odoslaní vyjadrenia a návrhu na doplnenie dokazovania z 13. septembra 2019 a doručenka k danému návrhu, pozn.).

6.3 Sťažovateľ zároveň vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednania ústavnej sťažnosti.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v jeho judikatúre

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a súčasne sa domáha aj vyslovenia porušenia svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

11. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už označených práv vychádza ústavný súd tiež zo svojej dnes už ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

12. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila i v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie strany sporu v súdnom konaní a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu

(povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

IV.

Vyhodnotenie postupu krajského súdu a závery ústavného súdu

13. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Táto povinnosť súdu vo vzťahu k napadnutému konaniu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z 100 ods.1 prvej vety OSP, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

14.1 Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) ako nový právny predpis upravujúci postup správneho súdu v správnom súdnom konaní, podľa ktorého správny súd má povinnosť postupovať tak, aby konanie pred ním bolo rýchle a hospodárne [§ 5 ods. 7 SSP]. Keďže v zmysle § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov, napadnuté konanie sa teda riadi predovšetkým zásadou hospodárnosti konania obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku.

15. Otázkou existencie zbytočných prietahov v konaní a porušenia práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľa preskúmal z hľadiska charakteru prejednávanej veci jej skutkovú a právnu zložitosť, ďalej správanie sťažovateľa v priebehu konania a postup krajského súdu.

16. Pokiaľ ide o prvé kritérium, t. j. faktickú a právnu zložitú veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je správna žaloba o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy podaná podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Vec sťažovateľa nemožno hodnotiť po právnej stránke ako zložitú, pretože tento typ konania je regulovaný pomerne podrobnou právnou úpravou a tiež príslušnou judikatúrou. Vec podľa názoru ústavného súdu nevykazuje ani skutkovú zložitú, keďže skutkový stav veci je v podstate ustálený už v administratívnom konaní a nevyžaduje si komplikované dokazovanie, lebo správny súd nie je súdom skutkovým a jeho úlohou je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy.

17. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietáhov v súdnom konaní ústavný súd nezistil okolnosti, ktoré by signalizovali pasivitu zo strany sťažovateľa ako účastníka konania.

18. Napokon ústavný súd hodnotil postup krajského súdu z hľadiska primeranosti dĺžky trvania napadnutého konania, resp. z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v tomto konaní.

18.1 Z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil, že krajskému súdu bol návrh na preskúmanie rozhodnutia orgánu verejnej správy – Sociálnej poisťovne doručený 27. októbra 2015. Krajský súd bol od podania návrhu na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu v napadnutom konaní nečinný, a to až do momentu nariadenia pojednávania 11. júla 2019, ktoré sa uskutočnilo 18. septembra 2019.

19. Je teda objektívnou skutočnosťou, že krajský súd v napadnutom konaní nepostupoval v súlade s požiadavkou na postup súdu bez zbytočných prietáhov, keď po postúpení návrhu na preskúmanie rozhodnutia orgánu verejnej správy a spisu orgánom verejnej správy 27. októbra 2015 rozhodol vo veci po takmer 4 rokoch rozsudkom č. k. 8 Sd 121/2015-38 z 18. septembra 2019, ktorým napadnuté rozhodnutie odporkyne č. 750 8076268 z 13. mája 2015 (rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o priznanie invalidného dôchodku, pozn.) potvrdil a navrhovateľovi – sťažovateľovi náhradu trov nepriznal.

19.1 Sťažovateľ 15. novembra 2019 podal proti rozsudku krajského súdu č. k. 8 Sd121/2015-38 z 18. septembra 2019 odvolanie. Krajský súd následne postupoval v napadnutom konaní plynule a vykonával procesné úkony smerujúce k predloženiu spisu na rozhodnutie o opravnom prostriedku (doručenie odvolania navrhovateľa odporkyni 2. decembra 2019, doručenie vyjadrenia odporkyne k odvolaniu 18. decembra 2019, pozn.). Overením aktuálneho stavu napadnutého konania ústavný súd zistil, že na vec sa vzťahujúci súdny spis bol krajským súdom 19. decembra 2019 predložený na rozhodnutie o odvolaní Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

19.2 Ústavný súd pri posúdení (ne)primeranosti celkovej dĺžky napadnutého konania zobral do úvahy tú skutočnosť, že v dôsledku procesnej aktivity sťažovateľa (podaním odvolania proti rozsudku č. k. 8 Sd 121/2015-38 z 18. septembra 2019) sa oddialilo dosiahnutie konečného (právoplatného) rozhodnutia vo veci, ktoré z časového hľadiska nie je možné nijakým spôsobom prezumovať.

20. K nečinnosti krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že nielen spor, ale aj správne súdne konanie, osobitne konanie v sociálnych veciach je potrebné viesť rýchlo, účelne a bez prieťahov. Imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces je totiž právo na rozhodnutie v tzv. primeranej lehote, teda bez zbytočných prieťahov v konaní. Z tohto pohľadu je pritom irelevantné, či ide o objektívne alebo subjektívne prieťahy v konaní v zmysle judikatúry ESLP i ústavného súdu. Primárny je záujem na hospodárnom a efektívnom prejednaní veci bez zbytočných prieťahov a záujem účastníka konania, a to nielen navrhovateľa, ale aj odporcu.

21. Po začatí konania vzniká povinnosť správneho súdu konať. Táto povinnosť zahŕňa v sebe všetky povinnosti, ktoré má správny súd v príslušnom začatom správnom súdnom konaní, a to od doručenia návrhu odporcovi a ostatným účastníkom konania a osobám zúčastneným na konaní do vlastných rúk, cez skúmanie podmienok konania, rozhodovanie o procesných návrhoch až po rozhodnutie vo veci samej, resp. konečné rozhodnutie, tak aby konanie prebehlo bez zbytočných prieťahov alebo v normatívne ustanovenej lehote a v tomto rozsahu boli aj vypracované súdne rozhodnutia, resp. aby

správny súd v určených prípadoch odsledoval splnenie povinností uložených jeho rozhodnutím žalovanému orgánu verejnej správy.

22. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na to, že v súlade s judikatúrou ESĽP, s ohľadom na predmet napadnutého konania, ide o vec zaradujúcu sa medzi tzv. privilegované typy konania (vec sociálneho zabezpečenia), ktorá vo všeobecnosti vyžadovala postup konajúceho správneho súdu s osobitnou starostlivosťou a rýchlosťou, čo v napadnutom konaní nebolo uskutočnené.

23. Možno tak uzavrieť, že v napadnutom konaní postupom krajského súdu došlo k neprimeraným priet'ahom, čím bolo zasiahnuté do ústavne zaručeného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, takže podmienky zásahu ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, tak ako boli uvedené, sú tu splnené (bod 1 výroku nálezu).

24. V súvislosti s vyjadrením podpredsedu krajského súdu k obsahu ústavnej s'ťažnosti v časti, v ktorej poukazuje na zmenu zákonného sudcu v napadnutom konaní (18. októbra 2016, pozn.) a na nadmernú zaťaženosť pracovníkov súdu ústavný súd uvádza, že v podobných súvislostiach už viackrát vyslovil [pozri napr. I. ÚS 23/03], že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia.

24.1 Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov [pozri napr. I. ÚS 119/03].

24.2 Okrem uvedeného ústavný súd poukazuje na to, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, posudzuje postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Aj za konanie konkrétneho sudcu, resp. zamestnanca súdu totiž (v kontexte požiadavky reálneho naplnenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy) nesie v konečnom dôsledku zodpovednosť príslušný súd ako orgán verejnej moci, ktorého povinnosťou bolo poskytnúť stranám sporu účinnú súdnu ochranu. V tomto zmysle preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti, ktorou sú namietané zbytočné prietahy v súdnom konaní, v zásade nemožno robiť rozdiel medzi tzv. objektívnymi a subjektívnymi dôvodmi prietáhov [m. m. I. ÚS 6/06].

25. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa toho, že krajský súd nevyhovел návrhu sťažovateľa na doplnenie dokazovania formou znaleckého posudku (pozri bod 6.2 odôvodnenia nálezu), ústavný súd uvádza, že otázka posúdenia, či sa súd stotožní s návrhom účastníka konania na vykonanie dokazovania, patrí výlučne do právomoci vo veci konajúceho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

25.1 Nad rámec veci ústavný súd na tomto mieste pripomína, že sťažovateľom uvedená námietka nevykonaného dôkazu v napadnutom konaní svojou povahou nepatrí pod ochranu, ktorú poskytuje ústava základnému právu v čl. 48 ods. 2, resp. dohovor v čl. 6 ods. 1, vyslovenia porušenia ktorých sa sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom domáhal. Ústavný súd teda považoval námietku sťažovateľa o nevykonaní navrhovaného dôkazu len za súčasť jeho sťažnostnej argumentácie a v ďalšom sa ňou nezaoberal.

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

26. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

27. Sťažovateľ sa domáhal priznania finančného zadosťučinenia v sume 15 000 €. Svoj návrh na priznanie finančného zadosťučinenia zdôvodnil tým, že v napadnutom konaní ide o priznanie sociálnej dávky, ktorá má jej poberateľovi vykompenzovať obmedzenia pre neho vyplývajúce z jeho nepriaznivého zdravotného stavu. Ďalej uvádza, že „... *hoci sa prežitý stres súvisiaci s nespravodlivými a nezákonných rozhodnutiami nedá vyčísliť adekvátnou finančnou čiastkou, v tomto konaní si sťažovateľ uplatňuje vyššie spomenuté primerané finančné zadosťučinenie. Tieto peniaze by mu pritom mohli aspoň čiastočne kompenzovať to, čo musel doposiaľ v súvislosti s nedôvodne dlhým a naďalej právoplatne neskončeným súdnym konaním prežiť...*“.

28. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy, pričom ústavný súd pri určení finančného zadosťučinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

29. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania vedeného na krajskom súde a konkrétne okolnosti prípadu, najmä na fakt, že konanie sa presunulo do fázy rozhodovania o opravnom prostriedku proti rozsudku krajského súdu č. k. 8 Sd 1212/2015-38 z 18. septembra 2019 a konečné rozhodnutie vo veci z časového hľadiska je tým oddialené,

považoval ústavný súd priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 2 000 € (bod 2 výroku nálezu) za spravodlivé a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovelo (bod 4 výroku nálezu).

30. Ústavný súd považoval sťažovateľom požadovanú výšku finančného zadosťučinenia za neprimeranú a na tomto mieste pripomína, že priznané finančné zadosťučinenie nie je kompenzáciou za možný neúspech v konaní pred všeobecným súdom a v konkrétnom prípade sťažovateľovi nemôže nahradiť výšku (ne)priznanej dávky sociálneho zabezpečenia.

31. Ústavný súd len pre úplnosť uvádza, že ESLP akceptuje priznávanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške, ktorá nie je neprimeraná, hoci by bola nižšia než suma priznávaná ESLP (porovnaj Ivan a Martin Medić proti Chorvátsku, rozhodnutie z 5. 2. 2009, č. 55864/07; Roje proti Chorvátsku, rozhodnutie z 25. 6. 2009, č. 8301/06).

VI.

Trovy konania

32. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

33. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2018, ktorá bola 980 €, a za I. polrok 2019, ktorá bola 1 062 €.

34. Ústavný súd priznal úhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti, replika sťažovateľa) v súlade § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z.

o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov advokátskej kancelárii JUDr. Milan Ficek, advokát s. r. o., Žilinská 14, Bratislava. Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2019 (2 x 163,33 €) spolu s režijným paušálom (2 x 9,80 €) a úhrada za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 (1 x 177 €) spolu s režijným paušálom (10,62 €) predstavuje sumu trov konania 533,88 €, ku ktorej je nutné pripočítať 20 % DPH, ktorej je právny zástupca sťažovateľa platiteľom [§18 ods. 3 vyhlášky], čo predstavuje sumu trov konania celkom 640,65 €.

35. Priznanú náhradu trov konania je krajský súd povinný nahradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa advokátskej kancelárie JUDr. Milan Ficek, advokát s. r. o., Žilinská 14, Bratislava, v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu [§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP].

36. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu